

PROJEKGINĖ VEIKLA NEFORMALIAJAME MUZIKINIAME UGDYME

Dovilė Miknaitytė

Vilniaus kolegija, Pedagogikos fakultetas

El. p. dovile.miknaityte@gmail.com

Įvadas

Įgyvendinant meninio ugdymo dalykų bendrąsias programas, siekiama, kad mokiniai įgytų bendrąją meninę kompetenciją – mokėjimą kūrybingai reikšti save įvairiomis meninės raiškos priemonėmis, suprasti bei vertinti savo pačių ir kitų meninę kūrybą. Pagrindinis meninio ugdymo tikslas – ugdyti dvasines, kūrybines ir fizines mokinių išgales, padėti įgyti bendrąją meninę kompetenciją, reikalingą savarankiškai ir aktyviai dalyvauti meninėje kūryboje ir šiuolaikiniame kultūriniame gyvenime (ŠMM BP, 2018). Vaikų muzikinė veikla – viena iš svarbiausių priemonių, ugdant muzikinės kultūros pradmenis. Pedagoginiame procese negalima apsiriboti vien tik muzikinių žinių, įgūdžių ir klausos lavinimu. Muzikinė veikla bendrojo ugdymo mokykloje privalo būti laikoma specifine kultūrine vaikų išraiška, ugdančia jų muzikinę estetinę sąmonę (Katienienė, 1992). Pagrindinis muzikinio ugdymo tikslas – suteikti kiekvienam mokiniui kultūrinio sąmoningumo ir muzikinės kompetencijos pagrindus, ugdyti emocingą ir kūrybingą asmenybę, norinčią ir gebančią įvairiomis formomis dalyvauti muzikiniame gyvenime, muzika praturtinti savo asmeninį gyvenimą (ŠMM BP, 2018).

Neformalusis vaikų ugdymas yra viena sudedamųjų Lietuvos švietimo sistemos dalių. Pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kurie reguliuoja švietimo sritį, vaikų laisvai pasirenkamai veiklai po pamokų apibūdinti vartojamos įvairios sąvokos: neformalusis vaikų švietimas, vaikų užimtumas, saviraiška, neformalusis ugdymas, popamokinė veikla, neformalusis jaunimo ugdymas ir t. t. Sąvoka „neformalusis švietimas“ apima ikimokyklinį ugdymą, priešmokyklinį ugdymą, vaikų ir suaugusiųjų neformalųjį ugdymą. Tačiau jų organizavimo ir programų rengimo principai skiriasi (ŠMM BP, 2012). Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais (ŠMM, 2011). Tai itin svarbus klausimas, nes šiais laikais mokinių užimtumas yra labai opi problema. Dažnai vaikai nelabai noriai dalyvauja popamokinėje veikloje, nes atsiranda kitų veiksmų (pvz., kompiuteriniai žaidimai), kurie

lemia jų nenorą muzikuoti, kurti. Todėl labai svarbu, kad pedagogas skatintų ir pritrauktų mokinius dalyvauti įvairiuose muzikiniuose užsiėmimuose, nes tik tokiu būdu vaikas išlaisvėja, tampa kūrybiškas, geba pažvelgti į kasdienybę kitaip.

Muzika – yra vienas iš svarbiausių veiksnių vaikų neformaliajame ugdyme, o sudarant tinkamas sąlygas vaikui įgyti muzikinius pagrindus neformaliuoju būdu tai gali tapti puikia priemone vertybinių nuostatų diegimui.

Neformaliojo muzikinio ugdymo paskirtis – ugdyti muzikinius gebėjimus, tenkinti vaikų pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, tad neatitiktinai neformaliojo muzikinio ugdymo svarbą pabrėžia nemažai Lietuvos ir užsienio mokslininkų (Balčytis, 2004; Barkauskaitė, 2004; Campbell, 2002; Dodge, 2007; Šiaulytienė, 2001), tačiau siekiant, kad muzikinės veiklos poreikis būtų patenkintas, svarbu, kad vaikas muzikinėje veikloje dalyvautų savo noru, jaustų pasitenkinimą muzikuodamas. Muzikinė neformalioji veikla turėtų būti ta veikla, kurioje vaikas galėtų įgyvendinti saviraiškos poreikį, atrastų terpę savo gabumams tobulinti ir pasijustų laimingas (Jareckaitė, 2008). Todėl labai svarbu stiprinti ne tik muzikinius gebėjimus ir įgūdžius, bet ir ugdyti vaiko gyvenimo įgūdžius, asmenines, socialines ir kitas bendrąsias kompetencijas (NVŠ koncepcija, 2012). Svarbiausi vaiką motyvuojantys veiksniai neformaliajai muzikinei veiklai – tai mokytojo profesinė kompetencija ir teigiamas šeimos narių požiūris į vaiko neformaliąją muzikinę veiklą. Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas daro įtaką sėkmingam vaikų muzikinių gabumų ugdymuisi, jo pasitikėjimui savimi, saviraiškos laisvei. Neformalusis muzikinis ugdymas yra vienas tinkamiausių įrankių vaiko muzikalumui, individualumui, saviraiškai ir kūrybiškumui ugdyti ir turi itin didelę įtaką socialinėms ir asmeninėms kompetencijoms ugdyti(s).

Taigi, siekiant tokių tikslų, galima pasitelkti pačius įvairiausias priemones ir metodus – vienas iš jų projektinė veikla. Projektinė veikla pastaraisiais metais sulaukia ypač daug dėmesio, nes tai yra būdas panaudoti, pritaikyti žinias edukacinėje praktikoje. Tam

projektinės veiklos vykdytojui reikalinga projektinės veiklos kompetencija – gebėjimas parengti projektą, taikant projektų planavimo principus, kad projektas būtų įgyvendintas bei pasiektas užsibrėžtas tikslas ir rezultatas. Projektinė veikla padeda ugdyti mokinių savarankiškumą, kūrybiškumą, iniciatyvumą, atsakomybės jausmą. Projektai tenkina mokinių smalsumą, nes dažniausiai susiję su tyrimais ar kūrybine raiška, teikia galimybių pasireikšti ir nuojautai, ir intelektui. Projektų dalyviai skatinami teikti kuo daugiau idėjų, jas įgyvendinti. Projektinė veikla mokiniui suteikia galimybių stebėti savo pažangą, ja džiaugtis. Pastebima, kad tyrimų apie neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes naudojant projektinę veiklą yra per mažai.

Tyrimo tikslas – atskleisti neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes projektinėje veikloje.

Tyrimo objektas – neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes projektinėje veikloje.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokslinę, metodinę ir pedagoginę literatūrą nagrinėjamos temos aspektu.
2. Parengti ir įgyvendinti muzikinį edukacinį projektą.
3. Atskleisti neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes projektinėje veikloje.

Tyrimo metodai:

- mokslinės, metodinės psichologinės ir pedagoginės literatūros analizė ir apžvalga;
- muzikinis edukacinis projektas;
- projektinės veiklos patirties apibendrinimas.

Pedagogikoje projektinė veikla suprantama kaip į procesą, aktyvią veiklą orientuota visuomeninė ir kolegiali grupės darbo, mokymosi, studijų forma (Tamošiūnas, 1999). Projektinį darbą galima apibrėžti kaip mokymo būdą, kai mokytojas, dirbdamas su vaikais ir bendradarbiaudamas su kitais žmonėmis, sprendžia ir tiria problemas, taip neatitrukdami nuo socialinės tikrovės, kurioje jos iškyla.

Projekto sąvoka literatūroje (Lasauskienė, 2011; Larsonas, 2002; Tamošiūnas, 1999; Šiaulytėnė, 2001) ir praktikoje apibūdinama labai įvairiai. Projektai apibūdinami kaip:

- laikina veikla, kuri turi griežtai nustatytą pradžią ir pabaigą;
- susitarimas, turintis tam tikrus tikslus;
- sistema, apimanti suformuluotus tikslus, kuriems įgyvendinti sukuriama objektai, diegiami technologiniai procesai, nustatomi reikalingi ištekliai, numatomi valdymo procesai ir priemonės;
- dokumentas, techniškai, socialiai ir finansiškai pagrindžiantis ateities tikslus.

Projektinis darbas – tai ugdomoji veikla, kurios metu vaikai gali išreikšti savo kūrybiškumą, emocijas bei sugebėjimus. Projektų metodas yra vienas pagrindinių

dinių aktyviųjų mokymo metodų, kuris padeda itin sėkmingai ugdymą sieti su veikla (Šiaulytėnė, 2001).

Socialiniuose moksluose labiausiai priimtina tokia projekto traktuotė: projektas – tai iš anksto apmąstytas ir parengtas planas, sumanymas, nukreiptas į tam tikro objekto ar sistemos sukūrimą ar pakeitimą, atsižvelgiant į nustatytus tikslus, terminus (Kučinskienė, Kučinskas, 2005).

Ugdymo praktikoje projektui priskiriama viena iš keturių reikšmių (Tamošiūnas, 1999):

- praktinis projektas, kuriuo siekiama patobulinti esamą situaciją;
- mokslinio tiriamojo pobūdžio projektas, skirtas tam tikrai ugdymo problemai spręsti;
- projektas kaip savarankiškų studijų rezultatas;
- didaktinis projektas, kuris yra komponuojamas į bendro ugdymo proceso struktūrą.

Muzikinis edukacinis projektas – įžvelgtos muzikinės edukacinės idėjos ir konkrečių muzikinio ugdymo tobulinimo problemų sprendimas, siūlant naujus būdus ar muzikinės veiklos formas (Lasauskienė, 2012). Anot E. W. Larsono (2002), projekto pagrindinis tikslas – patenkinti vartotojo lūkesčius.

2018–2019 mokslo metais (spalis–gegužės mėn.) Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijoje buvo vykdomas muzikinis edukacinis projektas – miuziklas „Melagės sapnas“.

Projekto koordinatore ir sumanytoja – muzikos mokytoja metodininkė Dovilė Miknaitytė.

Projekto dalyviai – Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos 1–8 klasių mokiniai – neformaliojo ugdymo būreliai „Dainuojantis teatriukas“, 5–8 klasių instrumentinis ansamblis (muzikos mokytoja metodininkė D. Miknaitytė).

Muzikinio edukacinio projekto *tikslas* – skatinti vaikų saviraišką muzika projektinėje muzikinėje veikloje.

Muzikinio edukacinio projekto *uždaviniai*:

- skatinti vaikų saviraišką muzika projektinėje veikloje;
- padėti mokiniams įgyti muzikinių žinių;
- skatinti vaikus aktyviai dalyvauti repeticijose ir pasirodymuose;
- įtraukti vaikus į muzikinę veiklą;
- skatinti mokinių saviraišką ir kūrybiškumą scenoje.

Numatomi muzikinio edukacinio projekto *rezultatai*:

- formuoti teigiamą mokinių požiūrį į įvairias muzikines veiklas;
- formuoti teigiamą vaikų požiūrį į saviraišką pasirodymo metu;
- aktyviai dalyvauti muzikiniame edukaciniame projekte;
- patirti bendravimo džiaugsmą projektinėje veikloje;

- įgyti ir kaupti muzikinių edukacinių projektų organizavimo patirtį.

Projekto metu buvo siekiama vaikus supažindinti su įvairiomis muzikinėmis veiklomis. Repeticijos ir pasiruošimas miuziklui buvo intensyvu, todėl nuoseklus darbas ir repeticijų laiko planavimas tapo itin svarbia užduotimi. Vaikai repetuodavo 2–3 kartus per savaitę. Muzikinio edukacinio projekto metu mokiniai itin aktyviai ir noriai dalyvavo repeticijose. Jie stengėsi nepraleisti būrelio repeticijų, buvo ypač susidomėję. Repetuodami buvo itin susikaupę, stengėsi kuo geriau atlikti muzikinius numerius.

Projekto metu mokiniai išmoko sceninės kultūros pagrindų, mokėsi dirbti kartu. Jie patyrė begalę įspūdžių, kurie turės teigiamą įtaką ateityje. Dalyvaujant projektui vaikai muzikavo, vaidino, šoko, dainavo pritariant tik gyvai muzikai, kurią atliko 1–8 klasių mokiniai. Instrumentai, kuriais buvo pritariama: pianinas, gitaros, kachonas, išilginė fleita, saksofonas, kiaušiniai, kazu. Miuziklui buvo specialiai gamintos dekoracijos ir siuvami kostiumai.

Muzikinis edukacinis projektas – miuziklas buvo pristatytas 2019 m. gegužės 23–30 d. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos aktų salėje mokyklos bendruomenei ir mokyklos svečiams – Vilniaus

miesto lopšelių-darželių „Pumpurėlis“, „Žirniukas“, „Švelnukas“ ir „Pipiras“ auklėtiniams.

Siekiant išsiaiškinti mokinių saviraiškos plėtojimo galimybes projektinėje veikloje, buvo atliktas empirinis tyrimas, kurio metu naudota stebėjimo, apklausos raštu ir interviu metodai. Tai yra kokybinis tyrimas.

Tyrimas buvo atliktas Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijoje, kur neformaliojo ugdymo būreliuose „Dainuojantis teatriukas“ ir 5–8 klasių instrumentiniame ansamblyje yra ugdoma 100 vaikų. Buvo stebimi 7–14 metų vaikai, siekiant išsiaiškinti, kaip keitėsi mokinių požiūris į muzikavimą kartu projekto metu. Tyrimui atlikti buvo naudojami stebėjimo dienoraščiai. Vaikai buvo stebimi nuo 2018 m. spalio mėnesio. Stebėjimas vyko ne tik repeticijų metu, bet ir per pertraukas tarp pamokų, stengiantis išsiaiškinti kuo daugiau rūpimų klausimų. Taip pat buvo apklausti vaikų tėvai, siekiant išsiaiškinti jų nuomonę apie saviraiškos galimybes projektinėje veikloje, atliktas interviu su Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos vadovais.

Stebėjimo dienoraštyje buvo išskirti keli patys svarbiausi aspektai – ugdymo tikslai, muzikinės veiklos turinys, saviraiškos plėtojimas projektine veikla, pedagogo pastebėjimai ir apibendrinimai. Stebėjimo rezultatai atskleidžiami pateiktoje 1 lentelėje.

1 lentelė. *Stebėjimo rezultatai*

Ugdymo tikslai	Ugdymo tikslai pasiekti. Ne visuomet vaikai noriai muzikuodavo repeticijų metu, todėl dažnai tekdavo keisti veiklos pobūdį, įterpti žaidimų. Tačiau visi mokiniai išmoko nurodytas dainas, šokius, instrumentinius kūrinius, o mokytoja pasiekė savo užsibrėžtus tikslus.
Muzikinės veiklos turinys	Muzikinės veiklos turinys atitiko projekto temą. Todėl buvo nuolat dainuojama, šokama ir grojama. Mokiniais itin patiko dainuoti ir vaidinti. Netgi ne repeticijų metu (po pamokų ar pertraukų metu koridoriuose) mokiniai patys, savo iniciatyva repetuodavo jiems paskirtus vaidmenis, dainuodavo išmoktas dainas, grodavo.
Saviraiškos plėtojimas projektine veikla	Mokiniais labai patiko galutinis projektinės veiklos rezultatas – miuziklas, pasiruošimas jam. Kiekvienas turėjo savo vaidmenis, personažus. Jie stengėsi kiekvienas pasireikšti, kruopščiai atliko užduotis, stengėsi vaidinti, dainuoti ir šokti. Kiekvienas stengėsi kuo geriau išmokyti savo partijas, solines daineles. Vaikai tapo laisvesni, kūrybiškesni, draugiškesni, kiekvienos repeticijos metu scenoje jautėsi vis drąsiau.
Pedagoginiai pastebėjimai	Vaikams labai patinka dainuoti, šokti, vaidinti. Mokiniai išlaisvėjo, tapo kūrybiškesni, įgijo sceninės patirties.

Siekiant išsiaiškinti tėvų požiūrį į mokinių saviraišką projektine veikla, tėvams buvo parengtas

klausimynas su atvirais klausimais. Apklausos rezultatai atskleidžiami pateiktoje 2 lentelėje.

2 lentelė. *Tėvų apklausos raštu rezultatai*

Kategorija	Teiginiai
Projektinės veiklos svarba mokinių muzikiniame ugdyme	„Svarbu, bet tik kai kurie dalykai, reikia nepamiršti mokytis“; „Labai svarbu <...> juk visa tai prisimins labiau nei formules“; „Svarbu, vienareikšmiškai“; „Labai svarbu, norėčiau, kad ir mano laikais būtų buvę tokie projektai“.
Muzikinio edukacinio projekto – miuziklo „Melagės sapnas“ svarba	„Labai reikalingas <...> mano dukra išmoko groti gitara“; „Manau, taip. Vaikai turėjo progą kurti bendrą muzikinį vaidinimą“; „Taip. Jis buvo reikalingas“; „Super. Labai džiaugiamės ir didžiuojamės“.
Saviraiškos skatinimas	„Vaikas namie dainuoja išmoktas dainas – „Pelėda“, „Vaikų pasaka“; „Namie šoka, prašo kartu pažaisti ir pavaidinti“; „Namie dainuoja dainas, pati stato spektaklius su kiemo draugais“; „Dažnai namie vaizduoja, kad koncertuoja“.
Asmeninių savybių ugdymas	„Tapo draugiška, nebeskriaudžia brolio“; „Tapo atidesnis, drausmingesnis“; „Tapo drąsesnė“.
Lūkesčių pateisinimas	„Ačiū, mokytoja!“; „Labai džiaugiuosi, kad toks projektas vyko. Tikiuosi bus daugiau“; „Aš patenkinta“; „Taip. Džiaugiuosi. Patys prisidėjome prie kostiumų siuvimo“.

Siekiant išsiaiškinti ne tik tėvų, bet ir mokyklos vadovų požiūrį į neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes projektinėje veikloje, buvo atliktas interviu su Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos vadovais – mokyklos direktore ir pavaduotoja neformaliajam ugdymui. Interviu metu buvo pateikti klausimai apie neformaliojo muzikinio ugdymo projektinėje veikloje svarbą ir poreikį.

Pavaduotoja neformaliajam ugdymui ir mokyklos direktorė vieningai teigė, kad „neformalusis muzikinis ugdymas yra labai svarbus vaikų muzikiniame ugdyme, <...> muzikinis edukacinis projektas – miuziklas „Melagės sapnas“ atitiko mokyklos ugdymo koncepciją“.

Taip pat mokyklos vadovai mano, kad „ypač kito vaikų elgesys nuo rugsėjo mėnesio iki pavasario <...> Vaikai tapo drausmingesni, nuoširdesni, draugiškesni vienas kitam. Kiekvienas atskleidė savo gerąsias savybes“.

Vykdamas muzikinį edukacinį projektą – miuziklą paaiškėjo, kad neformalioji muzikinė veikla privalo būti laikoma specifine kultūrine vaikų išraiška, ugdančia jų muzikinę estetinę sąmonę muzikinėmis priemonėmis. Muzikinio auklėjimo tikslas – suformuoti vaikų muzikinės kultūros pradmenis ir supažindinti juos su muzikavimo tradicijomis. Taip pat svarbu suprasti, kad muzikinis neformalusis ugdymas turi itin didelę įtaką mokinių socialinėms ir asmeninėms kompetencijoms ugdyti(s), o projektinė veikla neformaliajame ugdyme padeda ugdyti jų savarankiškumą, kūrybiškumą, iniciatyvumą, atsakomybės jausmą. Taip pat itin pagyvina mokymąsi. Ne tik neformalusis ugdymas, bet ir pati projektinė veikla skatina vaikų saviraišką, jie tampa drąsesni, kūrybiškesni. Visa tai pasireiškia ne tik muzikiniame, bet ir kitoje veikloje,

tarpusavio bendravime. Būtina puoselėti ir ugdyti vaikų muzikinius gebėjimus, skatinti juos muzikuoti, lankyti neformaliojo muzikinio ugdymo užsiėmimus. Naudojant projektų metodą galima pasiekti gerų rezultatų, mokyti vaikus džiaugtis ir didžiuotis savo darbu. Svarbiausia, kad net silpnesni mokiniai gali jaustis pilnaverčiai projekto dalyviai ir didžiuotis pasiektais rezultatais. Toks darbas sistemina ir sieja ne tik integruojamų, bet ir kitų dalykų žinias.

Apibendrinant galima teigti, kad muzika – yra vienas iš svarbiausių veiksnių vaikų neformaliajame ugdyme, o sudarant tinkamas sąlygas vaikui įgyti muzikinius pagrindus neformaliojo būdu tai gali tapti puikia priemone vertybinių nuostatų diegimui. Juk muzikinės veiklos parinkimas ir repertuaro sudarymas garantuoja laipsnišką vaikų muzikinės veiklos plėtojimą ir kultūrinį tobulėjimą. M. Lipson (1993) teigia, kad tinkamas dalykų tarpusavio ryšių suradimas ir integravimas padeda mokiniams pritaikyti savo gebėjimus ir įprasmina mokymąsi, padeda įsiminti informaciją, susieja žinias bei gebėjimus.

Muzikinė neformalioji veikla turėtų būti ta veikla, kurioje vaikas galėtų įgyvendinti saviraiškos poreikį, atrastų terpę savo gabumams tobulinti ir pasijustų laimingas. Pagrindinis muzikinio neformaliojo ugdymo tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines vaiko galias, atskleisti ir lavinti jo muzikinius gebėjimus, ugdyti muzikos suvokimą.

Dalyvaujant neformaliojo ugdymo projektuose vaikai įgyja asmeninių, socialinių, edukacinių kompetencijų, todėl tai padeda ugdyti mokinių savarankiškumą, kūrybiškumą, iniciatyvumą, atsakomybės jausmą. Vaikai tampa empatiški, nuoširdesni, jautresni, neabejingi juos supančiam pasauliui.

Išvados

1. Išanalizavus mokslinę, metodinę ir pedagoginę literatūrą nagrinėjamos temos aspektu paaiškėjo, kad:
 - neformalusis muzikinis ugdymas yra vienas tinkamiausių įrankių vaiko muzikalumui, individualumui, saviraiškai ir kūrybiškumui ugdyti. Vaikai, kurie lanko neformaliojo ugdymo užsiėmimus, įgyja tam tikrų kompetencijų, kurios būtinos asmeniniam, visuomeniniam gyvenimui. Įgytos kompetencijos daro tiesioginę įtaką sėkmingam vaiko ugdymui(si);
 - integruotas ugdymas motyvuoja mokinius, padeda gautas žinias pritaikyti kasdienėje veikloje, todėl labai svarbu taikyti įvairius integravimo būdus neformaliajame muzikiniame vaikų ugdyme, kad muzikiniai gebėjimai atsiskleistų per įvairias veiklas;
 - projektinė veikla neformaliajame ugdyme padeda ugdyti mokinių savarankiškumą, kūrybiškumą, iniciatyvumą, atsakomybės jausmą, taip pat itin pagyvina mokymąsi.
2. Vykdamt muzikinį edukacinį projektą – miuziklą „Melagės sapnas“ paaiškėjo, kad:
 - keitėsi vaikų asmeninės savybės, mokiniai tapo labiau pasitikintys savimi. Tai pasireiškė ne tik muzikinėje, bet ir kitoje veikloje, tarpusavio bendravime;
 - projekto metu mokiniai noriai mokėsi sceninės kultūros pagrindų, mokėsi dirbti kartu. Jie patyrė begalę išpūdžių, kurie turės teigiamą įtaką ateityje;
 - keitėsi mokinių požiūris į įvairias muzikines veiklas – formavosi teigiamas vaikų požiūris į saviraišką pasirodymo metu.
3. Empirinis tyrimas atskleidė šiuos mokinių saviraiškos plėtojimo projektine veikla ypatumus:
 - vaikai pradėjo dažniau muzikuoti, ženkliai padidėjo jų saviraiška. Jie tapo drąsesni, draugiškesni, kūrybiškesni, patyrė bendravimo džiaugsmą projektinėje veikloje;
 - muzikinis edukacinis projektas – miuziklas „Melagės sapnas“ buvo itin naudinga patirtis ne tik vaikams, bet ir jų tėvams;
 - mokyklos vadovams rūpi, kad jų vadovaujamoje įstaigoje būtų vykdoma muzikinė neformalioji veikla, kuri atsiskleistų projektinėje veikloje.

Literatūra

1. Balčytis, E., 2004, Etnomuzika muzikinio ugdymo sistemoje. Kūrybos erdvės, 1, 19–27.
2. Barkauskaitė, M., 2004, Moksleivių dorinis ugdymas popamokinėje veikloje. *Pedagogika: mokslo darbai*, t. 72, 20–25.
3. Pagrindinio ugdymo bendrosios programos (2018). Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/7_Meninis_ugdymas.pdf (žiūrėta 2018-12-15)
4. Campbell, P. S., 2002, *The musical cultures of children*. SpringerNetherlands: Netherlands.
5. Dodge, D. T., Colker, L. J., Heroman, C., 2007, *Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas*. Vilnius: Presvika.
6. Jareckaitė, S., Rimkutė-Jankuvienė, S., 2010, *Šiuolaikinio muzikinio ugdymo sistemos*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
7. Jovaiša, L., 1993, *Pedagogikos terminai*. Kaunas: Šviesa.
8. Katinienė, A., 1992, *Muzikinės kultūros pradmenų ugdymas darželyje*. Vilnius: Lietuvos muzikų draugija.
9. Kučinskienė, R., Kučinskas, V., 2005, *Socialinių projektų rengimas ir valdymas*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
10. Lasauskienė, J., 2011, *Bakalauro projekto rengimo rekomendacijos*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
11. Lasauskienė, J., 2012, *Muzikinių edukacinių projektų rengimas ir įgyvendinimas*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
12. Šiaulytienė, D., 2001, *Projekto metodas meniniame ugdyme*. Vilnius: Spauda.
13. Šukytė, D., 2007, *Neformaliojo ugdymo modelis: teorinis ir empirinis pagrindimas*. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.
14. Tamošiūnas, T., 1999, *Projektų metodas ugdymo praktikoje*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
15. *Tarptautinių žodžių žodynas*, 2013. Vilnius: Alma littera.

Summary

PROJECT ACTIVITIES IN NON-FORMAL MUSIC EDUCATION

Dovilė Miknaitytė

Children's music activities are one of the most significant tools developing the basics of music culture. The educational process cannot be limited to the development of musical knowledge, skills and hearing. Music activity in general education schools must be treated as children's specific cultural expression that develops their aesthetic consciousness. Children non-formal education is an integral part of the Lithuanian education system. The purpose of non-formal music education is to develop musical abilities, to satisfy children's need for cognition, education and self-expression. A wide range of tools and methods can be used to achieve such goals, one of which is project-based activity. Project-based activity has received special attention in recent years, as it is the way of using and applying knowledge in educational practice. There is a noticeable lack of research into the possibilities of non-formal music education in project-based activity.

A music education project is an opportunity to implement identified music education ideas and to tackle particular music education development problems by suggesting new music activity methods and forms. In 2018–2019 a music education project implemented and the musical "Melagės sapnas" ("The Liar's Dream") was staged. Project participants – 1-8 form students. The aim of the project was to promote children's self-expression in music in music project activity. The objectives of the project were to foster children's self-expression through music activity, help them gain music knowledge, encourage them to actively take part in rehearsals and performances, engage them in music activity, promote their self-expression and creativity on the stage.

Thus, non-formal music education is one of the most suitable tools for developing musicality, individuality, self-expression and creativity; the project method contributes to the development of independence, creativity, initiative and a sense of responsibility in children.

Keywords: *non-formal children's education, project activity, music education project, self-expression.*

Santrauka

PROJEKTIŅĖ VEIKLA NEFORMALIAJAME MUZIKINIAME UGDYME

Dovilė Miknaitytė

Vaikų muzikinė veikla – viena iš svarbiausių priemonių, ugdant muzikinės kultūros pradmenis. Pedagoginiame procese negalima apsiriboti vien tik muzikinių žinių, įgūdžių ir klausos lavinimu. Muzikinė veikla bendrojo ugdymo mokykloje privalo būti laikoma specifine kultūrine vaikų išraiška, ugdančia jų muzikinę estetinę sąmonę. Neformalusis vaikų ugdymas yra viena sudedamųjų Lietuvos švietimo sistemos dalių. Neformaliojo muzikinio ugdymo paskirtis – ugdyti muzikinius gebėjimus, tenkinti vaikų pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Siekiant tokių tikslų, galima pasitelkti pačius įvairiausias priemones ir metodus, o vienas iš jų – projektinė veikla. Projektinė veikla pastaraisiais metais sulaukia ypač daug dėmesio, nes tai yra būdas panaudoti, pritaikyti žinias edukacinėje praktikoje. Pastebima, kad tyrimų apie neformaliojo muzikinio ugdymo galimybes naudojant projektinę veiklą yra per mažai.

Muzikinis edukacinis projektas – išvelgtos muzikinės edukacinės idėjos ir konkrečių muzikinio ugdymo tobulinimo problemų sprendimas, siūlant naujus būdus ar muzikinės veiklos formas. 2018–2019 mokslo metais Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijoje buvo vykdomas muzikinis edukacinis projektas – miuziklas „Melagės sapnas“. Projekto dalyviai – 1–8 klasių mokiniai. Muzikinio edukacinio projekto tikslas – skatinti vaikų saviraišką muzika projektinėje muzikinėje veikloje. Muzikinio edukacinio projekto uždaviniai: skatinti vaikų saviraišką muzika projektinėje veikloje; padėti mokiniams įgyti muzikinių žinių; skatinti vaikus aktyviai dalyvauti repeticijose ir pasirodymuose; įtraukti vaikus į muzikinę veiklą; skatinti mokinių saviraišką ir kūrybiškumą scenoje.

Taigi neformalusis muzikinis ugdymas yra vienas tinkamiausių įrankių vaiko muzikalumui, individualumui, saviraiškai ir kūrybiškumui ugdyti, o projektų metodas padeda ugdyti mokinių savarankiškumą, kūrybiškumą, iniciatyvumą, atsakomybės jausmą.

Prasminiai žodžiai: *neformalusis vaikų švietimas, projektinė veikla, muzikinis edukacinis projektas, saviraiška.*

Įteikta 2020 05 29

Priimta 2020 06 01